

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

info@boomamsterdam.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

Uit liefde iets terugdoen voor mijn vaderland Afghanistan

door *Fatma Wakil*

De auteur is politicologe en zet zich in voor humanitaire projecten in haar vaderland Afghanistan.

IK BEN GEBOREN IN AFGHANISTAN en woon sinds mijn negende met mijn familie in Nederland. Na 11 september 2001 hoorde en zag je veel over Afghanistan in de media en werd ik vaak geconfronteerd met allerlei vragen over wat er in de vs was gebeurd. Naarmate mijn studie vorderde versterkten deze vragen heel erg mijn verlangen om mijn familieleden in Afghanistan te zien, bijvoorbeeld mijn oma, maar vooral ook om mijn eigen vaderland en het leven daar van dichtbij te zien.

Zo besloot ik in 2007 na het behalen van mijn bachelordiploma politicologie om voor het eerst na zeventien jaar weer terug te gaan. Mijn ouders en vrienden stonden achter mijn beslissing, maar ze waren ook erg sceptisch. Als vrouw zou ik het daar niet lang volhouden, laat staan dat ik iets kon bereiken. Ik vond een vrijwilligersfunctie als 'oral history researcher' bij de Turquoise Mountain Foundation. Deze stichting is door historicus Rory Stewart, schrijver van het boek *De tussenstations*, opgericht met als doelstelling het cultureel erfgoed van Afghanistan te behouden. De stichting leidt jonge Afghanen op in Afghaanse ambachten als houtsnijden, keramische vormgeving en kalligrafie. Mijn taak was om onderzoek te doen naar de geschiedenis van Murad Khani, een historische en culturele wijk in het oude commerciële gedeelte van Kabul. Hiervoor heb ik lokale bewoners en werklieden in Murad Khani geïnterviewd.

Zo leerde ik meer over de geschiedenis van de stad Kabul, maar ook over de lokale gebruiken en traditionele ambachten. Door de jaren van oorlog, de armoede en de overvloed aan goedkope producten uit buurlanden zoals Pakistan en China, zijn veel traditionele ambachten (zoals sieraden smeden) verloren gegaan. De enkele smeden die nog over zijn gebleven, raken maar zeer moeizaam hun producten kwijt.

* * *

Omdat ik als Afghaanse minder opviel dan de westerse expats, had ik meer bewegingsvrijheid dan mijn collega's. Zo kon ik beide werelden beleven, die van de 'Green Zone' en die van de normale Afghanen. Ik reisde met een normale lokale taxi, ging naar de markt, bezocht toeristische plekken, en ging op bezoek bij familieleden in nieuwe wijken van Kabul die mijn ouders zelfs nog niet hadden gezien. Tijdens mijn verblijf hield ik een weblog bij en deelde ik via Facebook mijn foto's met vrienden en familie. Ik kreeg ontzettend veel positieve en verbaasde reacties. Mensen waren verbaasd dat ik als vrouw daar toch zoveel kon doen en in staat was om alleen te reizen.

Uiteindelijk verbleef ik elf maanden in Kabul omdat ik een betaalde functie had aangeboden gekregen als 'community development coordinator'. Ik was verantwoordelijk voor het coördineren van verschillende activiteiten en projecten, zoals alfabetiseringscursussen en 'hygiëne en gezondheid'-cursussen voor vrouwen. Door deze hogere functie veranderde mijn relatie met lokale collega's. Ik merkte dat mijn mannelijke collega's het niet waardeerden dat ik als expat meer verdiende dan zij. Zo werd ik soms

Fatma Wakil

tegengewerkt als ik een auto nodig had en raakte ik steeds in moeilijke discussies verwickeld.

Ik merkte wel dat de open en nuchtere houding die ik in Nederland heb aangeleerd, niet altijd gunstig uitwerkt, maar juist ave-

De Nederlandse open en nuchtere houding werkt soms averechts

rechts. De werkcultuur in Afghanistan is hiërarchisch. Autoriteit en gezag zijn vaak gebaseerd op je afkomst en je status. Ik werd als goed verdienende ongehuwde vrouw, die over projecten moest rapporteren aan het hoofdkantoor, gewantrouwd en daarom vaak ook tegengewerkt. Ik begon mij te realiseren dat ik toch meer inhoudelijke kennis en ervaring nodig had als ik echt iets in Afghanistan wilde bereiken. Bovendien begon ik na elf maanden mijn normale leventje in Nederland – fietsen, zwemmen en de vrijheid om 's avonds laat thuis te komen – toch heel erg te missen. Eind augustus

2008 keerde ik weer terug naar Nederland om mijn studie politicologie af te maken.

Na het afronden van mijn studie ben ik in januari 2011 tijdelijk naar Afghanistan teruggegaan. Ik ben onderzoek gaan doen voor het Medisch Comité Afghanistan (MCAN), een onafhankelijke werkgroep van de jongerenstichting KEIHAN. Dit Afghaans-Nederlandse initiatief, bestaande uit een multidisciplinaire groep van Afghaanse medische specialisten en academici die woonachtig zijn in Nederland, is opgericht ter bevordering en versterking van de gezondheidszorg in Afghanistan.

Tijdens mijn onderzoek merkte ik dat studenten, doctoren, directeuren van ziekenhuizen en faculteiten en ngo-medewerkers erg verbaasd waren dat wij als Afghanen die op een jonge leeftijd Afghanistan hadden verlaten, zoveel liefde voelden voor Afghanistan en moeite deden om iets voor Afghanistan te betekenen.

* * *

Vooralsnog ben ik er misschien niet in geslaagd om echt iets duurzaam op te bouwen in Afghanistan, maar het is ontzettend waardevol om de mentaliteitsomslag bij de mensen in Afghanistan te zien, bij mijn eigen familieleden en collega's, en bij willekeurige mensen die ik ontmoet heb. Zij raken gemotiveerd door het idee dat jonge Afghanen in Nederland om Afghanistan geven en bereid zijn terug te keren en iets te doen voor ons vaderland, ondanks de onveiligheid, de corruptie, de vaak vrouwonvriendelijke situaties waarin het land zich op dit moment bevindt. Als jonge Nederlandse Afghanen zullen wij misschien niet onmiddellijk grote verschillen kunnen maken, maar ik geloof zeker dat wij door terug te gaan naar ons geboorteland de solidariteit en het gevoel van eigen verantwoordelijkheid onder de Afghanen kunnen versterken.